

Eitem: 18a
Teitl: Adrodd Sero Net

Gweithredu / Action required	Er gwybodaeth
Amseru / Timing	Arferol
Argymhelliad / Recommendation	I'w nodi
Risg / Risk	<p>Er bod cymryd rhan yn y cynllun Sero Net yn wirfoddol, mae nifer o risgiau i Llais os na fyddwn yn ymgysylltu â'r fenter hon:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Risg i Enw Da: Wrth i gyrff cyhoeddus eraill yng Nghymru ymrwymo i gyflawni Sero Net, mae'n bosibl y bydd Llais yn cael ei weld fel rhywbeth sydd ar ei hôl hi o ran cynaliadwyedd os ydym yn dewis peidio â chymryd rhan. Gallai hyn effeithio ar ein henw da ymhlith rhanddeiliaid a'r cyhoedd, sy'n disgwyl fwyfwy i sefydliadau weithredu ar y newid yn yr hinsawdd. 2. Risg Rheoleiddio: Er bod y cynllun yn wirfoddol ar hyn o bryd, efallai y bydd rheoliadau yn y dyfodol yn ei gwneud yn ofynnol i gymryd rhan neu gydymffurfio â thargedau Sero Net. Byddai Llais mewn gwell sefyllfa i addasu i unrhyw newidiadau rheoleiddio o'r fath trwy gymryd rhan yn gynnar. 3. Risg Gweithredol: Gallai methu ag olrhain a lleihau ein hôl troed carbon arwain at aneffeithlonrwydd o ran rheoli adnoddau (ee, defnyddio ynni a theithio), a allai arwain at gostau gweithredu uwch dros amser. Gallai'r oedi wrth fynd i'r afael â hyn arwain at gostau uwch yn y dyfodol ac amhariad sefydliadol mwy sylweddol pan ddaw cydymffurfiaeth yn hanfodol.

Cyllid / Finance	<p>Mae'n bosibl y bydd rhai costau ariannol tymor byr ynghlwm wrth fabwysiadu cynllun Sero Net Llywodraeth Cymru, fodd bynnag mae'r manteision hirdymor a'r arbedion cost posibl yn ei wneud yn ddewis ariannol call.</p>
Amcan Cynllun Corfforaethol / Corporate Plan Objective	<p>5. Tyfu a gwella fel sefydliad. 5.6 Creu ein Nod Sero Net</p>
Ecwiti, Amrywiaeth a Chynhwysiant / Equity, Diversity & Inclusion	<p>Bydd agwedd Llais at Sero Net yn cyd-fynd â'n hymrwymiad i gydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant.</p> <p>Dylai'r newid i arferion mwy cynaliadwy fod o fudd i bob cymuned yng Nghymru, a byddwn yn sicrhau bod unrhyw fentrau amgylcheddol yr ydym yn ymgymryd â hwy yn deg ac yn gynhwysol drwy gwblhau Aseiad Effaith Integredig.</p>
Cyfathrebu / Communications	<p>Ticiwch un o'r blychau canlynol os bydd y gweithgaredd hwn yn cael effaith ar:</p> <p>Mewnol: ein pobl ☒</p> <p>Allanol: ein cwsmeriaid/partneriaid/rhanddeiliaid ☒</p> <p>Allanol: enw da ein sefydliad ☒</p>
Cymeradwyaeth / Approval/Clearance	<p>Ben Eaton, Cyfarwyddwr Strategol Strategaeth Sefydliadol ac Ymgysylltu</p>
Trafodaethau/ Penderfyniadau Blaenorol / Previous discussions/decisions	<p>Mae Tîm Arwain a'r Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg wedi trafod ein hymrwymiad i greu Nod Sero Net a strwythur adrodd, a rhai egwyddorion a fyddai'n cefnogi ein nodau Net Sero eisoes wedi'u cynnwys mewn polisiau wedi'u diweddarau.</p>
Awdur/ Cyflwyno / Author/presenting	<p>Ben Eaton, Cyfarwyddwr Strategol Strategaeth Sefydliadol ac Ymgysylltu</p>
Dyddiad / Date	<p>18/09/2024</p>
Cefndir	
<p>Pwrpas y Papur Mae'r papur hwn yn rhoi trosolwg i'r Bwrdd o ymagwedd Llais at fenter Sero Net Llywodraeth Cymru. Ei nod yw hysbysu'r bwrdd am</p>	

ddatblygiadau cyfredol ac amlinellu'r camau nesaf posibl ar gyfer Llais wrth alinio â'r uchelgais o gyflawni allyriadau carbon Sero Net erbyn 2030 yn y sector cyhoeddus ac erbyn 2050 ledled Cymru.

Cyd-destun

Mae Llywodraeth Cymru wedi lansio cynllun Sero Net i leihau allyriadau carbon ar draws y sector cyhoeddus, gyda tharged ar gyfer Sero Net erbyn 2030. Er nad yw cyfranogiad yn orfodol i Llais, mae dros 85 o gyrff cyhoeddus eisoes wedi ymuno'n wirfoddol. Er nad yw'n rhwymedigaeth gyfreithiol, mae Gweinidogion Llywodraeth Cymru yn cefnogi'r fenter yn gryf, gan annog holl gyrff y sector cyhoeddus i gymryd rhan. Mewn cyferbyniad, mae cynlluniau tebyg yn Lloegr yn statudol.

Fel sefydliad sydd newydd ei sefydlu, mae hyn yn gyfle i ni ymgorffori cynaliadwyedd yn gynnar yn ein sefydlu a chefnogi'r agenda amgylcheddol ehangach.

Manylion / Detail

Elfennau Allweddol Cynllun Sero Net LIC

1. Gofynion Adrodd Blynyddol:

- Rhaid i bob sefydliad cyfranogol adrodd yn ôl ar ei allyriadau carbon ar gyfer y flwyddyn ariannol flaenorol. Mae hyn yn cynnwys allyriadau sy'n gysylltiedig â'r holl wasanaethau a ddarperir gan y sefydliad.
- Adroddir ar ffurflen a ddarperir gan LIC, a bydd angen cyflwyniadau rhwng Ebrill a Medi yn flynyddol.
- Asesir data gan gontractwr trydydd parti, gan gyfrannu at adroddiad Cymru gyfan. Mae pob sefydliad hefyd yn derbyn adroddiad manwl gyda thueddiadau ac argymhellion gwella.

2. Cefnogaeth i Sefydliadau:

- Mae Llywodraeth Cymru yn cynnig hyfforddiant a chanllawiau i helpu cyrff cyhoeddus i lywio'r broses adrodd sylweddol.
- Nid oes gofyniad i gael polisi Sero Net ffurfiol ar waith, er bod y rhan fwyaf o sefydliadau sy'n cymryd rhan yn datblygu strategaeth a chynllun gweithredu ar ôl yr asesiad.

3. Agwedd Llais

O ystyried ein sefyllfa bresennol, mae gan Llais yr hyblygrwydd i gynllunio'n strategol ein mynediad i'r fenter Net Zero. Isod mae rhai ystyriaethau allweddol ar gyfer ymwybyddiaeth y bwrdd:

Adroddiad Cychwynnol:

Gall Llais gofrestru ar gyfer y cynllun a chyflwyno ei adroddiad cyntaf ar gyfer y cyfnod 2024/25. Mae'r amserlen hon yn ein galluogi i baratoi'n ddigonol.

Mae'n werth nodi, gan y gallai rhai o'n swyddfeydd rhanbarthol weithredu o fewn Llywodraeth Cymru neu adeiladau eraill yn y sector cyhoeddus, y bydd allyriadau o'r lleoliadau hyn yn cael eu cynnwys yn adroddiad Llywodraeth Cymru, gan symleiddio ein hadroddiadau felly.

Strategaeth Leoli:

Bydd ein strategaeth leoli yn chwarae rhan hollbwysig wrth reoli ôl troed carbon Llais. Os yw ein timau wedi'u lleoli mewn mannau sector cyhoeddus a rennir, bydd ein hallyriadau'n sylweddol wahanol o gymharu â chael swyddfeydd annibynnol. Disgwylir i hyn ddechrau datblygu tua diwedd blwyddyn ariannol 2024/2025.

Cydweithio a Meincnodi:

Rydym yn bwriadu cydweithio â Cyfoeth Naturiol Cymru (CNC), sydd wedi gosod safon uchel yn eu strategaeth Net Sero, i ddysgu o'u profiad a mireinio ein dull o weithredu.

Yn ogystal, byddwn yn monitro arferion gorau ar draws cyrff sector cyhoeddus eraill i sicrhau ein bod yn gyson.

4. Y Camau Nesaf ac Argymhellion

Cofrestru ar gyfer Cynllun Sero Net LIC:

I ddangos ein hymrwymiad i gynaliadwyedd, argymhellir bod Llais yn cofrestru'n wirfoddol ar gyfer cynllun Sero Net Llywodraeth Cymru, gyda'r bwriad o gyflwyno ein hadroddiad allyriadau cyntaf yn 2025.

Sefydlu Prosesau Casglu Data:

Wrth baratoi ar gyfer adrodd, byddwn yn sefydlu prosesau mewnol i gasglu'r data angenrheidiol ar allyriadau, gan ganolbwyntio i ddechrau ar wasanaethau sy'n cynhyrchu ôl troed carbon yn uniongyrchol (ee, defnydd o ynni swyddfa, teithio).

Bydd gweithgor trawsadrannol yn cael ei sefydlu i oruchwylio'r broses hon, gan sicrhau bod y data'n gywir ac yn gyflawn. Gall hyn olygu bod angen cynnwys darparwr trydydd parti.

Datblygu Strategaeth Cynaliadwyedd:

Ar ôl adrodd (Medi 2025), byddwn yn datblygu polisi, strategaeth a chynllun gweithredu Sero Net cynhwysfawr. Bydd hyn yn cael ei lywio gan yr asesiad o'n hallyriadau 2024/25 a bydd yn arwain ein taith i Sero Net erbyn 2030.

Dylai'r strategaeth hon fod yn gydnaws â nodau gweithredol a strategol ehangach Llais a chynnwys camau gweithredu i leihau allyriadau a gwella ein hymdrechion cynaliadwyedd.

Archwiliwch Arbenigedd Allanol:

O ystyried natur dechnegol adrodd ar allyriadau, efallai y byddwn yn ystyried ymgysylltu ag ymgynghorwyr allanol neu ddefnyddio hyfforddiant a chymorth Llywodraeth Cymru i sicrhau bod ein hadroddiadau yn effeithlon ac yn gywir.

Casgliad

Mae gennym ni gyfle unigryw fel sefydliad newydd i gynnwys cynaliadwyedd yn ein gweithrediadau o'r gwaelod i fyny. Trwy gymryd rhan yng nghynllun Sero Net Llywodraeth Cymru, gallwn sicrhau bod Llais nid yn unig yn cydymffurfio â safonau amgylcheddol sy'n dod i'r amlwg ond hefyd yn arweinydd yn y broses o drosglwyddo'r sector cyhoeddus i Sero Net.

Gwahoddir y bwrdd i nodi cynnwys y papur hwn a darparu unrhyw adborth cychwynol ar y camau nesaf arfaethedig.

<https://www.llyw.cymru/canllaw-sector-cyhoeddus-ar-gyfer-adrodd-ar-garbon-sero-net>